

Методологија за одређивање цене приступа систему за транспорт природног гаса

Александар Попадић
Агенција за енергетику Републике Србије

Дани енергетике 2012
Дивчибаре, 28-31 мај 2013.

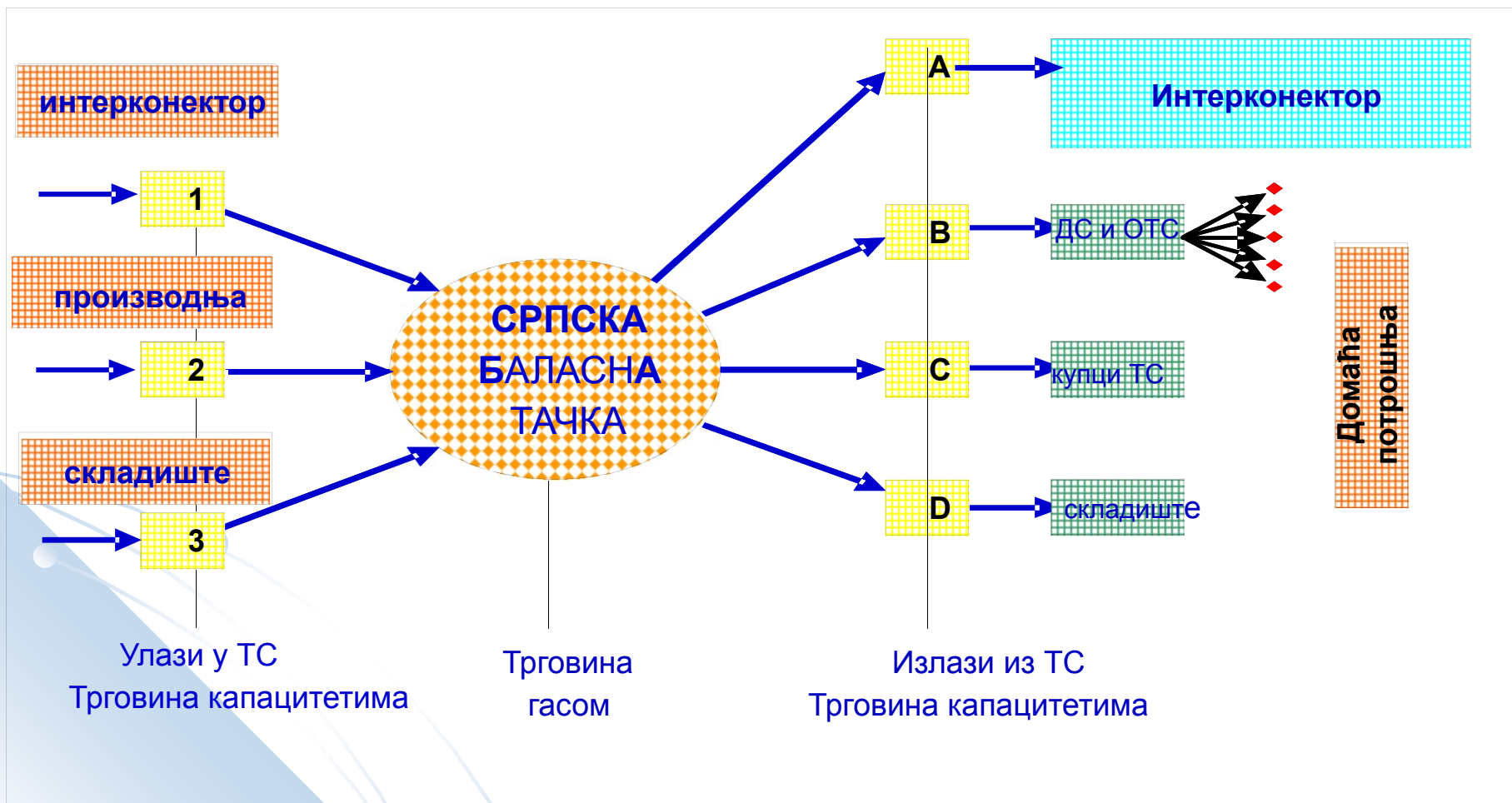
Садржај

- РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ
- ТАРИФНИ ЕЛЕМЕНТИ
- РАСПОДЕЛА МОП-а НА ТАРИФНЕ ЕЛЕМЕНТЕ
- ТАРИФЕ
- ОБРАЧУН УСЛУГЕ ТРАНСПОРТА
- ЗАКЉУЧАК
- ПРИМЕР ПРИМЕНЕ

Разлози за доношење Методологије

- Обавезе из ЗоЕ (Сл. Гласник РС, бр. 57/11 и 80/11 исправка)
 - Агенција доноси Методологију којом се замењују Методологија и Тарифни систем у складу са ЗоЕ из 2004. године
 - Агенција обезбеђује недискриминаторни приступ системима и ефективну конкуренцију и ефикасно тржиште природног гаса
 - ОТС омогућава приступ систему
 - ❖ за период краћи од годину дана
 - ❖ на прекидној основи
- Значајне измене тарифног система (entry – exit тарифни систем)
 - Усклађен са одредбама из ЗоЕ и међународном праксом
 - Различите тарифе за капацитет на улазима и излазима са ТС
 - Ствара услове за развој тржишта природног гаса у Србији и прикључење регионалном/европском тржишту гаса

Entry- exit тарифни систем

Тарифни елементи

➤ Тарифни елементи за капацитет (m^3 /дан)

- „улазни капацитет из транспортног система“
- „улазни капацитет производња“
- „улазни капацитет складиште“
- „излазни капацитет домаћа потрошња“
- „излазни капацитет интерконектор“

➤ Тарифни елементи за енергент (m^3)

- „енергент домаћа потрошња“
- „енергент интерконектор“

➤ Одређивање тарифних елемената у регулаторном периоду

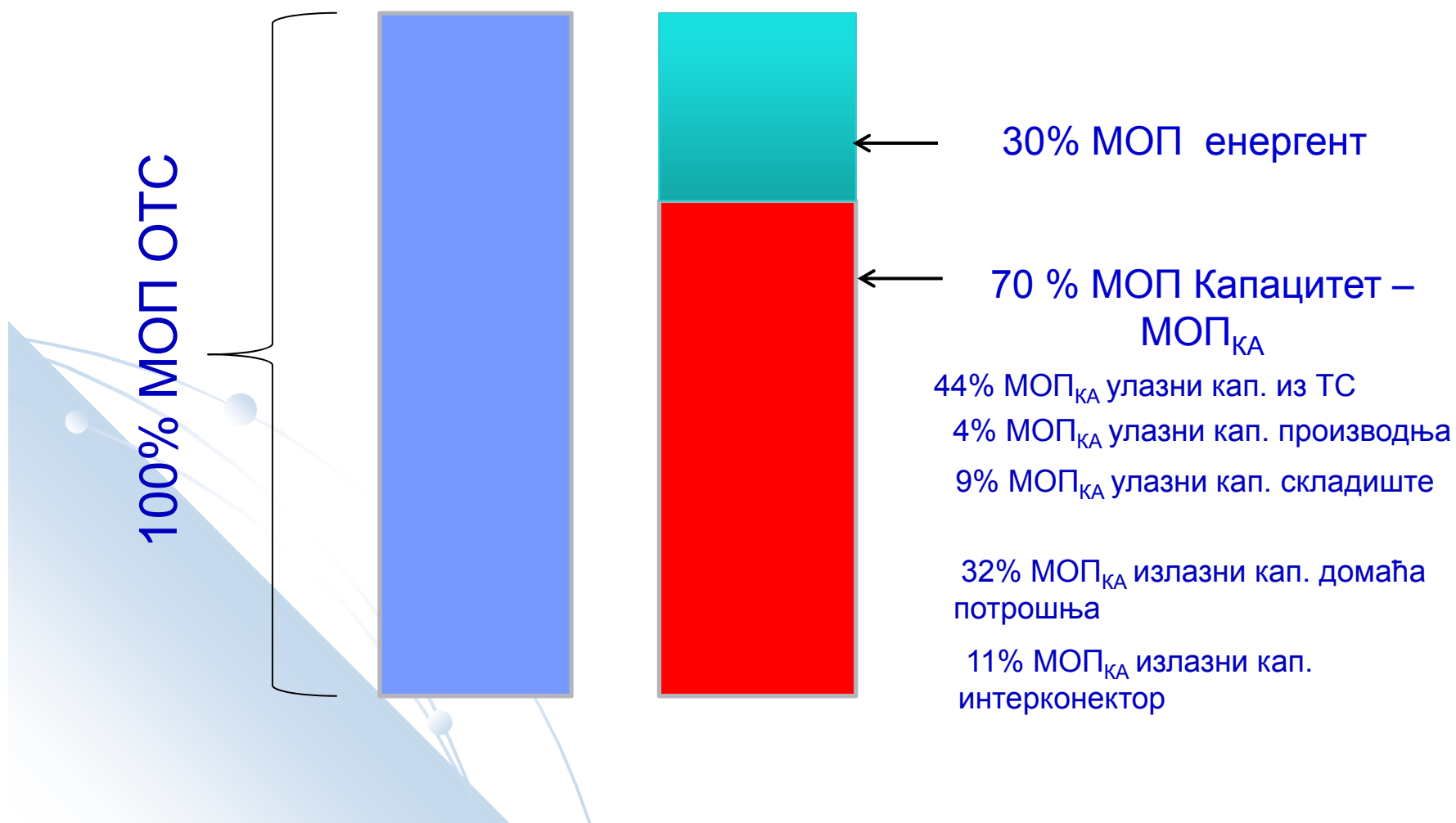
- Капацитет за сваку улазну или излазну тачку – збир уговорених годишњих непрекидних и прекидних капацитета
- Енергент – само на излазима, као збир планираних количина гаса

Расподела МОП на тарифне елементе

- Расподела МОП између капацитета и енергента
 - Циљ да оба ТС имају исти однос и да се не мења током година
 - Део МОП за капацитет ($МОП_{ка}$) - трошкови инфраструктуре
 - $МОП_{ка} = 70\% МОП$, $МОП_{ен} = 30\% МОП$

- Расподела $МОП_{ка}$ између улазних и излазних тачака у ТС
 - Гасоводи и мерне станице распоређени на основу намене
 - Коефицијенти утврђени као ф-ја трошкова изградње инфраструктуре
 - Улазне тачке у ТС - $57\% МОП_{ка}$, Излазне тачке из ТС - $43\% МОП_{ка}$

Расподела МОП на тарифне елементе

Тарифе - 1

- Тарифе за капацитет (дин/м³/дан)
 - Утврђују се за улазне и излазне тачке са ТС
 - Годишње, месечне и дневне, непрекидне или прекидне

- Тарифе за непрекидни капацитет
 - Годишње - количник одговарајућег дела МОП_{ка} и тарифног елемента
 - Месечне - производ месечног коефицијента и годишње тарифе
 - ❖ Месечни коефицијенти од 0,08 мај-окт до 0,32 дец-феб
 - Дневне - производ дневног коефицијента и годишње тарифе
 - ❖ Дневни коефицијент је око 1/15 месечног коефицијента

- Тарифе за прекидни капацитет
 - Годишња и месечна су једнаке одговарајућој тарифи за непрекидни капацитет, а умањење обрачуна када ОТС прекине капацитет
 - Дневна тарифа за прекидни је 50% дневне за непрекидни капацитет⁸

Тарифе - 2

➤ Тарифе за повратни капацитет (дин/м³/дан)

- Износи 20% тарифе за физички ток природног гаса у тој тачки јер:
 - ❖ транспорт у супротном смеру у односу на физички ток пр. гаса
 - ❖ повратни капацитет је прекидни капацитет
 - ❖ повратни капацитет може бити за улаз из другог ТС и улаз из складишта, излаз из складишта и излаз у други ТС

➤ Тарифе за енергент (дин/м³)

- Тарифа за домаћу потрошњу
- Тарифа за интерконектор
- Тарифа за интерконектор је већа од тарифе за домаћу потрошњу
 - ❖ за трошкове набавке природног гаса за погон компресора за потребе транспорта за излаз интерконектор

Обрачун транспорта - 1

- Обрачун услуге транспорта – тарифе за капацитет
 - Примењују се на уговорене капацитете
 - Годишња тарифа се обрачунава у зависности од броја обрачунских периода
 - Износ за прекидни годишњи и месечни капацитет је разлика износа за непрекидни капацитет и умањења које је f -ја броја дана прекида
 - Максимално месечно умањење је до месечног износа за непрекидни капацитет
 - Нема обрачуна дневне тарифе за капацитет ако је дошло до прекида
- ОТС умањује цену за услугу транспорта – тарифе за капацитет
 - За сваки дан прекида транспорта већи од 5 дана у години
 - Износ умањења за сваки дан прекида је 1% годишње тарифе

Обрачун транспорта - 2

- Обрачун накнаде за прекорачење уговореног капацитета
 - За више корисника у једној тачки, прекорачење се обрачунава само ако је сума дневних количина већа од суме уговорених капацитета
 - Ако је прекорачење макс. 5%, обрачунава се износ дневне тарифе
 - За прекорачење веће од 5%, обрачунава се 3 x износ дневне тарифе

- Привремена решења до усвајања Правила рада ТС
 - Одређивање капацитета када нема дневног мерења
 - ❖ количине по месецима из прошле године и коефицијента равномерности (1; 1,2 и 1,35)
 - Одређивање прекорачења капацитета када нема дневног мерења
 - ❖ количина из претходног месеца, коефицијент равномерности
 - ❖ само 1 дан са прекорачењем у месецу

Закључак

- Нова решења у Методологији
 - Велики број различитих тарифа омогућава корисницима да изаберу начин и плаћају коришћење система у складу са потребама
 - Уведене казнене одредбе за кориснике система за прекорачење уговореног капацитета
 - ОТС умањује цену услуге транспорта:
 - ❖ за сваки дан прекида уговореног прекидног капацитета
 - ❖ непрекидни капацитети су прекинути више од 5 дана годишње
- Методологија ствара услове за развој тржишта природног гаса
- Пуни ефекти Методологије са применом Правила рада ТС
- Почетак примене након захтева ОТС, а најкасније након правног одвајања транспорта природног гаса од других енергетских делатности

Пример – месечне и дневне тарифе

Тарифе за капацитет	Годишње тарифа		Месечне тарифе				Дневне тарифе и дневно умањење за прекидне капацитете			
	Годишњи износ	Месечни износ	од децембра до фебуара	новембар и март	октобар и април	од маја до септембра	од децембра до фебуара	новембар и март	октобар и април	од маја до септембра
дин./m ³ /дан	[1]	[2]=[1]/12	[3]=0,32*[1]	[4]=0,24*[1]	[5]=0,16*[1]	[6]=0,08*[1]	[7]=0,020*[1]	[8]=0,015*[1]	[9]=0,010*[1]	[10]=0,005*[1]
тарифа улазни капацитет из транспортног система	77,00	6,42	24,64	18,48	12,32	6,16	1,54	1,16	0,77	0,39
тарифа улазни капацитет производња	74,67	6,22	23,89	17,92	11,95	5,97	1,49	1,12	0,75	0,37
тарифа улазни капацитет складиште	50,40	4,20	16,13	12,10	8,06	4,03	1,01	0,76	0,50	0,25
тарифа излазни капацитет домаћа потрошња	44,80	3,73	14,34	10,75	7,17	3,58	0,90	0,67	0,45	0,22
тарифа излазни капацитет интерконектор	136,89	11,41	43,80	32,85	21,90	10,95	2,74	2,05	1,37	0,68

Пример – мес. обрачун капацитета за излаз домаћа потрошња

Капацитет мил. м3/дан	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Годишњи	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Месечни	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Дневни							0,30	0,40	0,50	0,60	0,50	0,10	0,10															
Укупан днев. капацитет	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,80	2,90	3,00	3,10	3,00	2,60	2,60	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Укупне днев. количине	1,30	1,20	1,35	1,80	2,20	2,45	2,90	2,95	3,05	3,05	3,20	3,00	2,80	2,40	2,20	2,25	2,15	2,20	2,30	2,10	2,00	1,90	1,80	1,80	1,75	1,50	1,40	1,35
Прекорачење							0,10	0,05	0,05		0,20	0,40	0,20															
мах 5%							0,10	0,05	0,05		0,15	0,13	0,13															
веће од 5%											0,05	0,27	0,07															

Месечни износ за капацитете	дин./м3/дан	м3/дан	динара
Месечни износ за годишњу тарифу	3,73	2.000.000	7.460.000
Месечна тарифа	14,34	500.000	7.170.000
Дневна тарифа	0,9	2.500.000	2.250.000
Прекорачење мах. 5%	0,9	610.000	549.000
Прекорачење веће од 5%	2,7	390.000	1.053.000
Укупан износ за капацитете			18.482.000

Хвала на пажњи

Контакт:

Александар Попадић

Агенција за енергетику Републике Србије,

Теразије 5/У , 11000 Београд, Србија

Тел: + 381 21 544 211

e-mail: aleksandar.popadic@aers.rs , URL: www.aers.rs